

עין משפט
גַר מוצה

נא א ב ג מו פ"ג מהלכות יו"ט הלכה יד סמג לאחין עה טוש"ע א"ח סימן תקו סעיף ב:
גב ד ה ו ז מ"י פ"ד מה"ל יו"ט הלכה כג כד סמג לאחין עס טוש"ע א"ח סימן שג סעיף ג ד וסימן תקח סעיף א:
א ח מו פ"ה מהלכות יו"ט הלכה א סמג לאחין עה טוש"ע א"ח סימן שג סעיף ה ופי' תקי סעיף ח [ט]:

רבינו חננאל

שמואל הלכה למעשה אתא לאשמועינן, ולאפוקי מתורתא הוא דאתא. דרש רבה בר רב הונא וז"י בנהרדעא הלכה שוין קמח, כלומר פעם שניה ביו"ט. אמר להו רב חמא אמרו ליה שקילא טיבותך ליה אחורי, כלומר שיחתה דברין הטיובים במקום קוצים. וכי להוראתך צריכין כבר צא וראה כמה כבדות סיבבות בנהרדעא כל אחת כבורת בנפה היורה. ודביחתי דרבי יוסף ויבחר כבורת באחורי הנפה, כלומר בנפה מרופכת על פיה והקמת על גבה, א"ל חזי דאנא ריפתא מעלייתא בעינא, כלומר מותר לגפות כדרכי. ודביחתי דרב אשי הות נהלא אגבא דפתורא. כלומר בשינוי.

ואמר רב אשי בתו של רמי בר אבא היא אילו לא ראתה בבית אביה לא היה עושה. ואמר אדם חנוני תן לי ביצים ואגוזים במנין שכן דרך בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו. ת"י הולך אדם אצל טבח הרגיל אצלו ואומר לו תן לי גב אחד או דין אחד כ"י. וכן אצל נחתום ואומר לו תן לי כבר אחד או קלוסקא אחת כ"י. וכן אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר תן לי כ"י ביצים ג' אגוזים ו' אפרסקין ב' רמונים אחרג אחד, ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח. פירוש לא יאמר לו יש לך עלי (ב) (ג) כסף תן לי ככסף אחר נעשה לך עלי ב' כספים,

זהו פירוש סכום מקח. סכום מנין יאמר לו יש לך ג' אגוזים תן לי עכשיו ג' אחרים הרי יש לך מאה. הדרן עלך אין צדין המביא כדי יין ממקום כ"י. לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתיפיו לפניו. המוליך תבן לא יפישל הקופה לאחוריו אבל נוטלה בידו.

^[א] נראה לצייל ש תן עלי כסף אחד תן לי ככסף אחר נעשה תן עלי ט'.

כ"ט:

שמואל הלכה למעשה אתא לאשמועינן. פי' דאם יבא שום אדם

לשאל לנו כיצד יעשה אומרי' לו הוראה לאסור אבל אם

אנו רואין שום אדם שנוהג היתר בדבר אין אנו זריכין למחות בו ולפי

זה א לא פליג שמואל ארצ דתרווייהו מודו לאסור למעשה מיהו זה"ג

פירש ושמואל הלכה למעשה אתא לאשמועינן ופליג אצרייתא ופליג ארצ ויש שפוסקין כשמואל ואע"ג דהלכה כרצ צאסורי מ"מ מדאמר סתמא דהש"ס שמואל הלכה למעשה אתא לאשמועינן משמע דהלכה כותיה ויש פוסקין כרצ משום דהלכה כרצ צאסורי וכ"ש הכא דהא תנא [דצינ] שמואל כותיה דרצ ואומר ה"ר שמואל מאייציר"א דאפי' למ"ד דהלכה כרצ מ"מ אסור לנו בזמן הזה למדוד משום ליטול חלה צעין יפה דדוקא צימיהן שהיו מפרישין חלה אחת מכ"ד ונותנין לכהן שי"ך לומר דמותר משום עין יפה אבל אנו שאין מפרישין כי אם מעט אפילו מעיסה מרובצת ואותו מעט נמי אינו נאכל אלא נשרף אין למדוד דלא שייכא סברא דקאמר הכא כדי שטטול חלה צעין יפה אלא יש לנו לשער מאומד שמהיה צריוח שניעור משום הברכה וכן צפסק נמי יש ליזכר מלמדוד ציום טוב למנותב וצריך לעשות פחות מכשיעור ולא ימדוד צמדה שעשה למדוד צחול צלמוטס אלא יפחות או יוסיק"ג אם המדה קטנה:

אגבא דפתורא. פ"ה אחורי השלחן כמו אגבא דמהולתא

ואפשר לפרש ע"ג השלחן ממש ותשיב שני לפי שדרך לרקד בעריצה ומ"מ אין להמיר תחלת הרקדה על ידי שני דהא אשונין דצרייתא קאי ורשצ"ס פירש דע"י שני אין לחלק ויש לסמוך עליו לענין להמיר לשפחה נכרית תחלת הרקדה ע"י שני אבל אנו לעצמנו אין לסמוך:

אצל חנוני הרגיל אצ"ל. צין הוא נכריד צין ישראל דלין לחלק רק היכא^ה דליכא חששא דמחובר או נולד: **שלא** יזכיר לו סכום מדה. פי' רש"י קצ או קצים וסכום מקח שלא יאמר לו תן לי אגוזים צדינר אחד או צנשים וקשה^ה דפשיטא דאסור ועוד אמאי קאמר סכום

מדה ה"ל למימר וצלצד שלא יזכיר מדה ומו לא לכן נ"ל כר"ח דגרים סכום מנין וקאי אלעיל וה"פ אמרת דליך אדם אלל חנוני הרגיל אללו ויאמר לו תן לי ה' אגוזים או ה' אפרסקין וצלצד שלא יזכיר סכום מנין שלא יאמר לו תן לי ה' אגוזים וכבר נתת לי ג' ואם כן אני חייב לך מ' צין הכל אבל רבי שמעון אומר וצלצד שלא יזכיר סכום מקח שלא יאמר^ה לו תן לי אגוזים צדינר אחד או צנשים וקשה^ה דפשיטא דאסור ועוד אמאי קאמר סכום מדה ה"ל למימר וצלצד שלא יזכיר מדה ומו לא לכן נ"ל כר"ח דגרים סכום מנין וקאי אלעיל וה"פ אמרת דליך אדם אלל חנוני הרגיל אללו ויאמר לו תן לי ה' אגוזים או ה' אפרסקין וצלצד שלא יזכיר סכום מנין שלא יאמר לו תן לי אגוזים וכבר נתת לי כך ואם כן אני חייב לך מכל י"צ פשיטין^ה אבל סכום מנין שרי^ה וכן איתא צתוספתא וזה"ג מכלאן יש ליחאר שלא להזכיר ייחא דהתם מיירי צצבת דלא הוי כעוצדי דחול שאין מנטטל כי אם מזוית לזוית צאותו צית^ה ולכן קאמר למעוטי צהלוכא עדיף טפי משום טרחא יתיראי' אבל הכא מיירי ציו"ט^ה משום טרחא יתירא לא קפדינא אלא משום דמחוי דעציד כעוצדי דחול וא"כ עדיף טפי לאפושזי צהלוכא ויעשה דרך שנוי כי היכי דלא לתחוי דעציד כעוצדי דחול ופעמיס נמי דאסור לאפושזי צהלוכא אע"ג דממעט צמשאוי כיון שאין משנה מדרך חול:

אין צדין פרק שלישי ביצה

אין שונין קמת. שרקדו מאתמול וצא לשנותו צנפה ליפותו אין שונין דאפשר לו מאתמול: **שונין**. דליכא טרחא ודבר הנראה הוא שזו היא פעם שניה ואין זה כמקדק לצרור: **סני טנא קמיה דרבינא אין שונין**. ואפילו נפל לתוכן צרור או קיסם אלא צודק הקסמין והצרורות וצוררן

צידיו: **כל שכן דאסור**. דמחוי כצורר וצורר אב מלאכה היא כהרקדה והשניה אינו מרקד שהרי נראה שהכל יולא ואין כאן סוצין: **לאצא**. לחברי: **שקילא טיבוטיד**. אין אנו מחזיקין לך טובצה בכך נטולה היא טובצתך ומוטלת על הקוליס. טיבוטיך גרי"ר צלע"ז: **מהולתא**. נפות: **הדרן צננהדעא**. שכולן יודעות שנותר: **אגבא דמהולתא**. צאחורי הנפה כדי לשנות: **רפסא מעליא**. אי את צריכה לשנות דשונין קמח ציום טוב: **אגבא דפסורא**. אחורי השלחן יש לו מוך שקורין טורנדוייר"א והיא הימה שונה הקמח על אחוריו משום שנוי: **הא דידן**. זו אשתי צרתיה דרמי צר חמא היא: **מרא דעוצדא**. מדקדק צנמעשו: **רועה**. זה המגבל צהמות ופעמים שמוכר מהן: **הרגיל אללו**. שמתוך שרגיל אללו מאמיניו ונותנו לו צלא פסוק דמיס: **פעס**. המפעטס עופות. לשון משמין: **סכום מדה**. קצ או קצים: **סכום מקח**. דמיס:

הדרן עלך אין צדין

המביא. **ממקום למקום**. צמוך התחום או ע"י ערוצ: **לא יציאם צפל וצקופס**. לתת שלס ולרצע צמוך קופה וישאס משום דנראה כמעשה דחול לשאת משאות: **אצל מציא על כספו**. אחת או שמיס דמוכח דלאורך י"ט: או לפניו. צידוי וכן המוליך אס הסנן. להסק או לצמנה לא יפישל קופה לאחריו דגנאי יו"ט^ה שנראה כמתכוין למלאכה רצה או להוליך למקום רחוק כדרך חול: ומתחילין

המביא חכדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתפו^ה או לפניו וכן המוליך את התבן לא יפישל את הקופה לאחוריו אבל מביאה הוא בידו^ה ומתחילין בערמת

המביא חכדי יין וכו' א"ר יביאם בה"א. ומימה דאמרין צצבת פ' מפנין (דף קכו: ושם) מפנין ד' קופות או ה' וכ"ש שיהא מותר צי"ט וי"ל דהתם מיירי^ה שאינו יכול להוציא לחוץ: ואין רואין אותו וע"כ מותר והכא מיירי ציו"ט שיכול להוציאו לחוץ^ה ורואין אותו וע"כ יהא אסור שהרואה אותו אומר לצורך חול מציא אותם ולהכי אסור ומ"מ קשה דאמר אבל הוא מציא על כתפו אלמנא משמע דמרצה צהלוכא עדיף וקאמר התם צמסכת צצת^ה למעוטי צהלוכא עדיף ויותר טוב להציאן צכל או צקופה צפעס אחת מלהציאן כל אחת צצני עצמה וי"ל דלמה דפי' ייחא דהתם מיירי צצבת דלא הוי כעוצדי דחול שאין מנטטל כי אם מזוית לזוית צאותו צית^ה ולכן קאמר למעוטי צהלוכא עדיף טפי משום טרחא יתיראי' אבל הכא מיירי ציו"ט^ה משום טרחא יתירא לא קפדינא אלא משום דמחוי דעציד כעוצדי דחול וא"כ עדיף טפי לאפושזי צהלוכא ויעשה דרך שנוי כי היכי דלא לתחוי דעציד כעוצדי דחול ופעמיס נמי דאסור לאפושזי צהלוכא אע"ג דממעט צמשאוי כיון שאין משנה מדרך חול:

הדרן עלך אין צדין

המביא כדי יין וכו' א"ר יביאם בה"א. ומימה דאמרין צצבת פ' מפנין (דף קכו: ושם) מפנין ד' קופות או ה' וכ"ש שיהא מותר צי"ט וי"ל דהתם מיירי^ה שאינו יכול להוציא לחוץ: ואין רואין אותו וע"כ מותר והכא מיירי ציו"ט שיכול להוציאו לחוץ^ה ורואין אותו וע"כ יהא אסור שהרואה אותו אומר לצורך חול מציא אותם ולהכי אסור ומ"מ קשה דאמר אבל הוא מציא על כתפו אלמנא משמע דמרצה צהלוכא עדיף וקאמר התם צמסכת צצת^ה למעוטי צהלוכא עדיף ויותר טוב להציאן צכל או צקופה צפעס אחת מלהציאן כל אחת צצני עצמה וי"ל דלמה דפי' ייחא דהתם מיירי צצבת דלא הוי כעוצדי דחול שאין מנטטל כי אם מזוית לזוית צאותו צית^ה ולכן קאמר למעוטי צהלוכא עדיף טפי משום טרחא יתיראי' אבל הכא מיירי ציו"ט^ה משום טרחא יתירא לא קפדינא אלא משום דמחוי דעציד כעוצדי דחול וא"כ עדיף טפי לאפושזי צהלוכא ויעשה דרך שנוי כי היכי דלא לתחוי דעציד כעוצדי דחול ופעמיס נמי דאסור לאפושזי צהלוכא אע"ג דממעט צמשאוי כיון שאין משנה מדרך חול:

דדרו

מסורת הש"ם

(א) [נכרות מד. וש"יג, (ב) [שבת סג: כמותו נג: צ"ק פג. צ"מ סג:]; (ג) [זממן לב:]; (ד) [שבת לו: חולין קד:]; (ה) [תוספתא פ"ג ועיין תוספות דהלא ד"ה שלא חסרין]; (ו) צירוש' ל"ג או, (ז) [שבת קמג.]; (ח) חיה קשה לפי רש"י דמתשיב זה למקח וממכר קשה פשיטא משא"כ לפי ר"ח דלא נמשב למקח רק אם מוכר סך הכל אצל אם אומר תן לי צדינר קמס לא נמשב למקח לא קשה פשיטא דהא קמ"ל דכפתס שרי ועי' רש"א ותהרי"מ, (ט) עי' צהר"ן דלא גריס ליה (י) [עיי' מוס' צצת קמט. ד"ה גמי חכורה ומוס' צ"מ עה. ד"ה בני וכו']; (יא) דף קמג,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן וכו' דגנאי יו"ט הוא שנהיה: (ב) תוב' ד"ה המציא וכו' וי"ל דהתם מיירי צצבת שאינו יכול:

לענין רש"י

גרי"ר [מרי"ד]. הכות טובה. טורנדוייר"א [טורנדוייר"א]. חלק (של שלחן) שאפשר להפרידו.

מוסף רש"י

הלכה למעשה. הלויות על המעשה (ע"ז עד.). מרא דעובדא. מדקדק צנמעין (שבת דז.) זכיר צנמעיס טויס (חולין קד.).

מוסף תוספות

א. מצינו לפירושי דרב דשרי לאו הלכה למעשה קאמר ולא פליגי. ר"ש קמין טו. ב. במידה המתוקנת מערב יום טוב. מ"פ. ג. וטוב לפחות מכשיעור יותר מלהוסיף, לפי שאין לשיך בבת אחת יותר מחמשה רבעים קמח (כ"א"י פסחים מה, א). ובשאר ימים טובים, טוב להוסיף מאומה, כדי להורווח הברכה מכל מקום מן הפרשת חלה. שם. ד. שאפשר לקחת אפילו מנכרי כעובדא דליפתא דבפרק בכל מערבין (מ' א'). רש"א. ה. שיש לחוש שנעקר אותו היום מן הקרקע כגון שיש מאותו המין במחובר. ש"ט. ועי צ"ן. ו. שנראה כעושה להשלים המכר אלא אומר לו תן לי עשרים אגוזים סתם. מוס' דהל"ש שנת קמט: ד"ה בני צמורה. ז. ל"ה אלא משפנה הדרגן מקרן לקרן מפני ביטול בית המדרש וליכא למיסר משום עובדי' דחול. ה"ע"י. ח. מדה"י ל"ה במקום שהרבים רואים איכא למיסר משום שנראי' כעובדין דחול ולא התירו

אלא ע"י שינוי. שם. י. שאין דרכו בחול להרבות משאוי בביתו אלא מעט מעט הוא מוליכו למקום שירצה. ש"ט. יא. אע"ג דאמרין כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחרדי חדרים אסור, לא דמי להכא דאפילו אם יראו אותו בביתו נושא בקופה לא מחוי כעובדא דחול. מוס' דהל"ש שנת קס. ד"ה דלנע"ב. יא. במקום למקום, שדרכו בחול לאפושי משאוי כדי שלא יתבזה פעמים שלש א' מרבה בהלוכא. ש"ט.